

Transformace sociálních služeb

STRÁNKA 1

ÚNOR 2015

Transformace sociálních služeb je projektem Ministerstva práce a sociálních věcí, který podporuje proces deinstitucionalizace sociálních služeb. Navazuje na pilotní projekt Podpora transformace sociálních služeb. Je podpořen v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a je financován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky.

V tomto čísle:

- **Stačí souhlas opatrovníka při změně bydliště u částečně nespolečného člověka? Čtěte na straně 1**
- **Co přinese projekt v roce 2015. Více na straně 2**
- **Sociální práce a transformace. Více na straně 3**
- **Rozhovor se sociálním pracovníkem o změně jeho pracovní role. Více na straně 4**

Na konci loňského roku byly otevřeny nové domácnosti pro klienty Vincentina Šternberk a ÚSP Křižanov. *Více na str. 5*

Změna bydliště u osob omezených na svéprávnosti

Z Centra sociálních služeb Stod se díky procesu transformace koncem letošního roku a během následujícího roku přestěhuje více než stovka klientů do domácností v okolních obcích.

Několik let probíhaly pečlivé přípravy na tuto změnu. Mapovaly se potřeby klientů, probíhaly rozhovory s opatrovníky, jednalo se s představiteli obcí, nastavoval se celý proces změny, individuálně se plánovalo, vyhodnoco-

valo a přehodnocovalo.

Až do toho všeho v lednu 2014 vstoupil Nový občanský zákoník. A ten nám v § 480 a §482 říká: Opatrovník sám nesmí rozhodnout o změně bydliště opatrovance. Buď musí být zvolena opatrovnícká rada, která se změnou bydliště souhlasí nebo změnu bydliště schvaluje soud. *Pokračování na straně 2.*

Změna bydliště u osob omezených na svéprávnosti

Pokračování ze str. 1

Co to pro zařízení sociálních služeb znamená? Přesvědčit opatrovníky, aby začali podávat k soudu návrhy na schválení právního úkonu – změny bydliště u opatrovance. Co když žádost k soudu nepodají? Jak dlouho se může v současné době, kdy soudy jsou naprosto přetíženy, čekat na schválení tohoto právního úkonu? Může se stát, že soudy změnu bydliště neschválí? Pravděpodobně ne. Bude brán zřetel na přání samotných lidí s omezenou svéprávností? Není to potom celé zbytečné? Je vidět, že zde vyvstává spousta otázek.

V Centru sociálních služeb nyní zahajujeme jednání s příslušnými soudy, jak dále v této situaci postupovat. V současné době, kdy ne-

ní k těmto zákonným ustanovením žádná judikatura a ani výklad těchto ustanovení pro nás není jasný, nezbyvá, než se obrátit přímo na soud s žádostí o vyjádření jejich stanoviska. Právě kvůli malým zkušenostem je ovšem nutné začít s jednáním včas, aby nebylo stěhování uživatelů do nových domácností ohroženo.

Mgr. Karla Burdová (sociální pracovnice Centra sociálních služeb Stod)

Řešíte něco podobného ve vašem zařízení? Je možné v rámci projektu uspořádat setkání zařízení, která se s tímto problémem potýkají. V případě zájmu kontaktujte Klára Malou (klara.mala@mpsv.cz).

Co přinese projekt v tomto roce

Projekt je prodloužen do srpna roku 2015.

Vzdělávací program Řízení transformace začne v polovině února a bude probíhat v Praze, Brně a Ústí nad Labem.

Zahraniční workshop na téma Podporované rozhodování se zahraničním lektorem se uskuteční v březnu.

V polovině března proběhnou další společná setkání s poskytovateli a zástupci krajů.

Kam jsme se s transformací dostali nám v letošním roce ukáže poslední kolo hodnocení dle znaků a vodítek deinstitucionalizace, která budou probíhat v květnu a červnu.

Na polovinu června je plánována závěrečná konference.

Bude zpracována souhrnná zpráva z Evaluace nového stavu uživatelů, která probíhá v 10 vy-

braných zařízeních a která na základě daných indikátorů mapuje k jakým změnám a v jakých oblastech života uživatele sociální služby dochází v průběhu transformace pobytové sociální služby ústavního typu.

Více informací naleznete na webu www.trass.cz

Sociální práce v transformaci

Na podzimních Hradeckých dnech sociální práce, které se konaly 10. a 11. října 2014, jsme měli příležitost představit téma sociální práce ve vztahu k transformaci sociálních služeb. Ta ovlivňuje to, zda se člověk s postižením dostane do pobytového zařízení nebo využije jinou službu, jak mu bude nastavena služba i jaké bude mít dále možnosti zapojit se do společnosti.

Role sociální práce se postupně mění díky vzrůstající profesionalizaci a legislativnímu ukotvení sociální práce. Podstatné změny přicházejí však také s transformací sociálních služeb, tedy změnou přístupu k uživatelům a k možným způsobům poskytování služby. Proto je nezbytné nahlédnout i na běžné činnosti sociální práce kriticky a zamyslet se nad úpravou pojetí podpory a pomoci a změnou samotných pracovních postupů.

Jak bylo zmíněno v Hradci Králové – první krok musí být učiněn ještě před přijetím uživatele do sociální služby. Při řešení nepříznivé situace by měl sociální pracovník, který je s člověkem s postižením v kontaktu, hledat různé alternativy podpory a pomoci. Postupovat by měl od nejméně zasahujících do soukromí a stylu života člověka po ty, které už přeci jen znamenají nějakou životní změnu a omezení. Tedy od podpory rodiny a jiných blízkých osob, přes využití terénních a ambulantních služeb ke službám pobytovým. Běžná populace ani lidé, kteří potřebující pomoc, se v oblasti sociálního začleňování většinou moc nevyznají a neznají možnosti a dopady jednotlivých řešení. Proto je důležité vše řádně vysvětlit a snažit se zapojit všechny možné zdroje v komunitě.

Stane-li se z občana uživatel sociální služby, pak je zapotřebí nahlížet na něj stále jako na

občana nikoliv pouze jako na uživatele sociální služby. Tato chyba se nestává jen v zařízeních sociálních služeb, ale dělají ji hlavně ostatní instituce a obyvatelé obcí, kde člověk s postižením žije.

Proto je úlohou sociální práce zaměřit pozornost na člověka jako takového, a to nejen v zařízení, ale i mimo něj. Přispět k tomu mohou sociální pracovníci v samotné sociální službě, ale i ti na obcích. Oni nesou za pomoc občanům obce v podstatě stejnou odpovědnost jako sociální pracovníci v sociálních službách za začleňování uživatelů do společnosti.

Samozřejmě je nezbytné, aby se na tom všem podíleli samotní lidé s postižením. Hlavní roli by měli hrát v nastavení a poskytování podpory jim samotným, která má vycházet z jejich schopností a možností. Sociální pracovník by měl zapojit uživatele i do hodnocení služeb a do nastavení směru a podoby poskytování služeb jako celku. A aby se přínosy této práce odrazily v podpoře a péči o uživatele služby, má sociální pracovník pomáhat metodickou podporou i pracovníkům v sociálních službách.

Rozšířený příspěvek na toto téma naleznete v připravovaném sborníku z XI. Hradeckých dnů sociální práce.

A jak se proměňuje sociální práce u Vás? Uvítáme Vaše zkušenosti a názory, které s námi můžete sdílet pomocí facebooku <https://www.facebook.com/trass.cz>, případně na dalších setkáních poskytovatelů sociálních služeb zapojených pro projektu Transformace sociálních služeb.

Mgr. Ivana Příhonská

JSME NA WEBU!

WWW.TRASS.CZ

**JSME TAKÉ NA
FACEBOOKU**

[HTTPS://WWW.FACEBOOK.COM/TRASS.CZ](https://www.facebook.com/trass.cz)

Jak se změnila role sociálního pracovníka v souvislosti s transformací?

Rozhovor s Rianou Chytkovou (sociální pracovnice, Domov bez zámku)

Jak dlouho pracujete v sociálních službách?

V sociálních službách pracuji 6 let na pozici sociálního pracovníka.

Jak jste vnímala změny, které s sebou přinesla transformace sociálních služeb?

Největší změna se odehrála samozřejmě v každodenním životě uživatelů služeb. Bydlení v menších domácnostech jim nabízí nejen soukromí, ale také možnost podílet se na zařizování a chodu své domácnosti. Život v běžném prostředí jim umožňuje navazovat přirozené vztahy i mimo sociální službu, zvyšuje šanci na pracovní uplatnění nebo nabízí možnost využívat i jiné sociální služby, než které jim nabízí naše organizace. Postupně se tak zvyšuje jejich sebevědomí, pocit svobody a spokojenosti, ale také zodpovědnosti za svoje činy a rozhodnutí. Transformace s sebou tedy přináší samé zdánlivě obyčejné věci, jejichž pravou hodnotu si samozřejmě uvědomíme, až když je ztratíme.

Myslím si, že i většinová společnost je obohacena setkáním a soužitím s lidmi, kteří se umí radovat z maličkostí a žít tady a teď.

Jak ovlivnila transformace vztah mezi sociálním pracovníkem a uživatelem služby?

Určitě je ten vztah mnohem osobnější. Převážná část sociální práce se přesunula z kanceláře

do přirozeného prostředí uživatele. Sociální pracovník za ním dochází v předem domluvený čas na domácnost, kde je pravidelně v kontaktu i s dalšími pracovníky. Dokáže tak efektivněji reagovat na jeho aktuální potřeby. Díky tomu, že poskytuje podporu menšímu počtu uživatelů, má také větší prostor pro individuální rozhovory, nácviky různých dovedností, intenzivnější komunikaci s opatrovníky a rodinou. A nabízí uživatelům možnost účastnit se jednání ohledně jejich osoby.

Jak se změnila vaše role jako sociálního pracovníka v souvislosti s transformací sociálních služeb?

V průběhu transformace se v naší organizaci výrazně posílil tým sociálních pracovníků, z nichž každý si svoje místo postupně formuje. Mně připadla mimo jiné role prvotního průvodce nových uživatelů. Jako pracovník na zázemí vykonávám samozřejmě dost i té nepříliš populární administrativní práce. Rozšířili jsme také naši nabídku o další čtyři sociální služby, z nichž každá má svá specifika a tato změna přirozeně klade mnohem větší nároky na moje kompetence, než tomu bylo dříve. Služby ale lze díky tomu mnohem lépe nastavit dle skutečných individuálních potřeb uživatelů, což mě zase naplňuje pocitem, že ta trocha nepohodlí má velký smysl.

Otevírání nových domácností - Vincentinum Šternberk, Křižanov

Konec minulého roku se nesl ve znamení slavnostních otevření nových domácností pro uživatele sociálních služeb.

V Olomouckém kraji se 68 klientů organizace Vincentinum, p. s. s. Šternberk nyní zabydluje ve svých nových domácnostech ve Šternberku, Uničově a Lužici.

Další uživatele zařízení v Křižanově v Kraji Vysočina se přestěhovali začátkem tohoto roku do domácností v Bystřici nad Pernštejnem a Velkém Meziříčí. Z nového bydlení se těší 24 klientů.

***Budeme rádi, když se stanete spoluautory
informačního newsletteru.
Nápady na články, rozhovory, informace nebo již hotový příspěvek
zasílejte členům realizačního týmu projektu nebo na adresu
transformace@mpsv.cz***

